

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes szám ára 10 kr.)

Kiadó-tulajdonosok: Lukács Ödön és Vitéz Mihály.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 ft.
Fél évre	2 ft.
Nyolc évre	1 ft.

Szerkesztői iroda és kiadói hivatal —
borsá a lap szellemi tartalmáért kéri
díjazását, úgy, mint a hirdetések s
másolati költségeikért.
A helybeli ref. lelkesíti lak.

Bérmunkások levelek csak lementkez-
ből fogadtatnak el.
A kéziratok nem adóznak vissza.

Kiadó-hivatal.
Minden pénzküldeménynek egy előfizet-
től, mint hirdetői díjak:
Vitéz Mihály postbíróhoz
Keszthelyre (post. helyben) írodandók.

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasábos postáris egyeztető hír-
detésért 5 kr., többzetértől 4 kr.

Terjedelmes hirdetések többzetű beki-
tatast, kevesebb fülszámú alatt esz-
közölés.

Minden egyes bekiütés után kineztár-
lleték 30 kr.

A nyilatkozóban minden három hasábos
garand-sor díja 20 kr.

—

Az előfizetők, a hirdetések meg-
szabásánál, 20%-nyi kedvezmény-
ben részesülnek.

Nyiregyháza, nov. 6. 1875.

Ki van fosztva a föld! . . . A természet is ért a végrehajtáshoz! Megveszi pontosan adóját, nincs igrálmó! hasznát esemre a kis nefelejtés, vagy felette az ezredes tölgy, amannak nyájias kis virágait, ennek pompás koronáját le kell rakni a hívős őszi szél és a kemény fagy előtt. —

Azonban a nagy természet végrehajtó hatalmasságai miúndat következesen, nagy és fontos kiszámítással végeznek! Nálók a luxusadó jár elől, midőn a virágok lehullnak, de csak azért, hogy ezek helyén izletes gyümölcsök fejlődjenek, s midőn a gyümölcs lehullását követi a levelek elszáradása, ezen adózásból is csak haszon jár ki, mert a lehullott levelekből a jövő termékenység esirái kapnak bujjabb kitejelődést; s végre is megmarad a természet ruházata, azt nem bántja senki, sőt a tél hosszu álmlában gondoskodik a természet szép fehér pelyhes takaróról, elledi a kopáran maradt földet. —

Az ember világban másképp megy minden!

Az ember e tekintetben sem szereti követni a nagy természetet! Saját utat szeret követni!

Nálunk embereknél szintén kérielhetetlenek a végrehajtó hatalmasságok! . . . de tovább mennek a természetnél, ők elvesznek mindent, minden kiszámítás és jövőre tekintet nélkül! A nehéz küzdelemmel szerzett vagyomból fegyvereket kovácsolnak, s hol nincs mit venni egyebet, elviszik a párnát és dunnát is!

Igen helyesen! . . . A természet oktan teretenei nem tudnak magukon segíteni! Az embernek esze is van, keze is van! Segítsen magán a hogy tud! A ki az emberek közül éhen hal, vagy meg-

fagy: az csak vesszen el, az nem életre való. —

— És hát az ember segít is magán! Ha neki nincs, van másnak! Másnak is az isten adta, tehát joga van hozzá az isten többi gyermekeinek is!

— És így lesz lassanként jogosulttá téve a rablás, a család mestersége! Új életrendszert boldog Magyarországon!

Távol van tőlünk is, lapunktól is a politikai dolgokba való beszólás! Mint társadalmi bajt és kérdést említjük itt fel e körülményt!

Egy politikus, egy diplomata mindenkor kimentheti magát! „Fizetni kell,” mert az állam nagy épülete különben összeomlik, mert sok katona, sok Uchatius ágyu, sok kard és puska kell! „Jön a muszka!” „Jön a török!” „Jön a tatár!” stb.

Mi azonban erről itt alant semmit sem tudunk, mi csak a bajt látjuk, mely a társadalmi életben veszélyes mérvben terjed, csak az inséget, a nyomort, a keserűséget, melynek szelétől jobban össze fáznak, mint a hideg novemberi szélvész-től, mely végre is csak ajtonkat és ablakunkat rázza meg! . . . Ez idebent dúl, itt van már a házbán, s kioltja a családi tűzhely melegét, elhamvasztja a szivben a testvéri szeretet tűzét, s meggyújtja a lélekbán a pokoli gondolatok lángzó parázsát, melytől a józan gondolkodás tisztán látására füst gomolyog borulnak, s belőlök nem áldásos eső, hanem amúdatlan száraz köd alakul, mely megöl minden nevesebb életet! —

— És e köd átkos borulatát már mindenki látja, az ötvenes, s különösen a hatvanas évek jótékony intézetei mivé lesznek lassanként? Eltemetkeznek egymásután a közönyt és érdektelenséget nehezkövei alá, melyeket egyik év a másik után egész halmazzá emel.

Az összetartás, a bizalom nemcsak a varázserővel többé! Ki törődött mások, a hazá, az emberiség ügyével, midőn van mindenkinek saját bajával elég dolga?

Segítsen kiki magán a hogy tud? És segít is! De ebben nincs semmi köszönet!

Zavaros bomlásnak indult minden! Hol van a varázsvessző, mely bűbajos suhintásával e bomlásból rendet csináljon?!

Feljeljenek meg rá azok, kik jószulva érzik magukat!

Csak Jenő.

KÖZÜCSEK.

Törökországi levelek.

Társadalmi tanulmányok a magyar életből.

Malzsar Ben Mohamed kedves barátomnak

Stambulban.

(Folytatás.)

A német nép kultúrája nevében világ uralmat követel magának, s megféd, hogy pár évvel ezelőtt Amerikában is lesz németkedés. A magyar vasuti induló házáknál volt módos szemlélni a német nagyságot. Ha ezt látja a magyar ember, s feje gyan, könnyen eszedül, s a magyar állapotokat egyszerűsége miatt könnyen megutálja. Az ember különös egy állat. Ösmertem embereket, kik egyszerű, beázás, munkás, s e miatt a paradára nem sokat adó nejeiket megutálták, gyermekeiket vesztették, s erszényeiket fogyasztották, s nejeik pávatollas barátainak csapták a legyet.

Egy hamburgi gőzhajótársaság rendezett a németek számára állandó körútatást, Hamburgtól New-Jorkig. A vállalkozók az emberek fantáziáját egy nagyszerű reklammal emelik; mely a világkörü kéjtutazás legapróbb részleteit is szem elébe tűnteti.

Német szímmel szegélyezett keretbe van foglalva a világtenger; melynek közepén ott lebeg a kéjtutazásra induló, gőzzel, vitorlákkal ellátott roppant nagy némethajó. A világt-

engenek két harmadát elfoglalja; csak egy pár év-zócsapás, s Nev-Jorkban köt ki.

Az összes német államok zászlói szelnek vannak eresztve, röpkednek az enyelgő szelek szűrnáin.

Néhány urnak a neve nagy veres betűkkel van felírva; Klopstock, Göthe, Schiller, Herder stb. Ezek talán a hajótulajdonosok? vagy hajókapitányok? vagy egyszerűn utasok? nem tudtam végére járni; valamint annak sem: hny embert csalt a világkörü kéjtutazásra e nagyszerű reclám?

E nagyszerű hirdetési lap mellett ott szerénykedett egy magyar szárföldi kéjtutazási hirdetés is. Ez Pestről indul ki, s megy Kolozsvárig. Mily parányi világ nézel! Csoda-e aztán, ha sok nagy magyar léleknek hazája kicsiny; nem fér meg benne. Csoda-e, ha újabb időben több magyar ifju, kik német iskolában kergetik a dr kalapot, több magyar kicsinyléssel, mint tudományal jönek haza emni a magyarföld kenyerét, élvezni hivatali jövedelmét, elégedetelenek a magyar állapotokkal? s a honfi busan dalozja szemrevégyő kalap alól: „Szegény hazám! szegény hazám! veszte lesz szegény hazám . . .

Hogy a magyar-kultúra még ez ideig hátra maradt állapotban van, annak oka inkább a Magyarországra nehezítő körülményekben, mint a magyarokban keresendő. Bár ezeket sem lehet a vád alól teljesen felmenteni.

Most ügyeik saját kezeik közű vannak letéve, s jövőre minden lehető hibáért őket illeti a felelőség.

Ez ideig is hibáztak. A mint elkezdték a magok kezére dolgozni, polgári egyenruhákat s köpenyöket oly bőre szabták, hogy két annyi nagyságot emberre is beillenék. Csak úgy log rajtuk, mint a népdal mondja: járja a szél kívül belől.

Kis ember nagy ruhából könnyen kihullatja; mint egy bizonyos uriember példája mutatja, ki északon utazában egy néhány finnet és lapot — kik négy lábnyi nagyságuk — bepakolt egy nagy bundába, hogy itthon hová felvitt, mint rokonokat bemutatja. Mikor itthon a magyar tudós közönség előtt kibontja a bundát, ime nem volt benne sem finn, sem lapp. Mind kiptogyottak belőle! bámultában elkelták magát: tisztelt társaság! mégis bunda a bunda!

A magyar nép vezetői az elmult időben abba a hibába estek a mi volt hárszágát é-

TÁRCZA.

Egy család története.

(Regényes korrajz.)

II-ik kötet.
IV. RÉSZ.

Egy ember, a ki nem tud tovább élni! Egy másik, a ki nem tud meghalni!

(Folytatás.)

Elemér oda hajlott a halott fejéhez, oly nyugodt, merev és mozdulatlan volt annak arca, mint elebb, aztán felemelte lábairól a lepelét, és ő csodák csodája! . . . a házino kedves kemendagos ezíczája ugrott le onnan, mely valahogy csak feljutott a terítő alá, de sehoggy se tudott onnan kibontakozni! Ez esz-közölte az egész rémületet.

Na de már ekkor virasztott ide, virasztás oda, mindenki csakugyan elnevette magát, még pedig a mi nagy ritkaság! Ki ki saját féltékenységét nevette ki.

Azzal felálltak, oda mentek mindnyájan a halotthoz, s hogy kiki megmutassa saját bátorságát, egyik kezét fogta meg, másik hozszura nőtt haját simította felre, másik bajuszt egyengente! Hiszen ki félne többé a halottól, nem tud az harapni.

Legbáttrabban azonban a lelkésznek kell lenni, hiszen ő anyai haldokló ágyánál szokott megjelenni! . . . A többiek már mind ott ültek a kártyasztal mellett, ő mégis csak ott állt a halott mellett, igazgatta, rendezgette az össze-gyüremlett terítő foszlányokat, úgy akarta ott hagyni az egész terítőt, mint a hogy egy halotthoz illik, nem szabad a terítőt gyűrődésnek lenni.

Egyszer csak egy oly iszonyu sikoltással, mely egy áldozdó vénasszonynak is becsüle-

te ére vált volna, szökte keresztül a majdnem két óhny tért, mely a terítő és a kártyasztal között állott, teste háttal volt a halott felé fordulva, de a remegéstől kidüledt szeméit nem tudta levenni a halottól, szót ejteni többet nem bírt, fogai zacogtak a borzadálytól, csak kifeszült szeméivel és kezével mutatott a halott felé.

E rémjelenet mindenkinek átjárta idegeit! Felugráltak mindnyájan! Oda mentek a halotthoz, semmi nesz, az elébbeni mozdulatlanság!

— Mi történt vele? kérdezte Elemér a lelkészről.

— Barátom! szólott ez remegve, — midőn bajuszt félre akartam simítani, rám nézett és feltátozt szájával meg akarta harapni ujjomat.

— Egy gyermek öszülő firtökkel — És egy halott, a ki harapni tud.

Újra hahota csapott fel a halottas szobában, csak hogy már most volt kinek rovására nevetni! És ez volt a „nyulszivű” lelkész, mint sebtében elneveztek.

A lelkésznek nem lehetett többé a kártyaasztalnál használt venni! Gyorsan szedte magába a szivertőst, borba akarta folytatni rémes borzadályát.

A többiek, bár nem palástolható izgatott kedélyvel, kártyáztak tovább.

Kártyaközben jókat nevettek a lelkész gyávassága felett, s nem hiányzott egy-két vastagabb élcz sem, melylyel a lelkiját jól-jól oldalba teremtették.

Egyszer azonban az, ki épen szemmel ült a halottnak, lejtette kezeiből a kártyát, s meredten tekintett a terítőre, utána a másik, aztán a harmadik egy pillanat alatt; de felláálani egyiknek nem volt több bátorsága.

Elemér épen kártyái rendezésével volt elfoglalva, midőn azonban feltékitett s látta a halott felé fordult arczokat, maga is megilletődve érezte magát, felállott székről, s ime a halott baloldala felékiút s egészen feléjök volt arczal fordulva.

— Mondtam ugy-e! — szólalt meg a

lelkész — s most már ő rajta lett volna a sor kinevetni a többiek tamáskodását, ha épen lett volna hozzá bátorsága.

Elemér a terítőhöz lépett, tapintotta annak útereit, nem mutatott az életet, majd elővette a tükört, szájhöz tartá, s csakugyan némi párazat nyomait fedezett fel!

— Ez az ember még el baráti! Jertek tegyük ágyba, nehogy feleszméltekor megője a borzadályt itt a terítón!

E felhívásra senki sem felelt!

Elemér a még mindig ájtalan fekvő testre tekintett s a terítőt göngyölytette össze.

Ezalatt a szobában levő többi egyének rémült arczczal, lábujhegyen nesztelenül köszöktek a szobából, az ajtónál azután „aló vesd el magad” neki eredtek a futásnak! Elemér hátracézett, s már nem volt más a szobában csak ő s a szerencsétlen Pukovics.

Elemér tehát felémelni készült az ajútat, midőn az felnyitotta szeméit, s merően reá tekintett.

A gyéren világított szobában halotti csend volt, kívül a tél vihara zörgette meg koronként az ablakot! s a jégvirágokkal borított ablakon kíváncsan tekintett be az éj!

Eközben Pukovics csendesen felemelkedett, körül tekintett magán, aztán Elemér, ki felakarta ott emelni, eltaszította magától, visszavágta magát a terítőre, s szót:

— Istenem! hát csakugyan nem fogok én már soha meghalni! . . .

Végzavai a zokogásban olvadtak szét s könnyei záporként hullottak.

— Jöjjön! jöjjön, ne keseregjen! szólott Elemér! Meglássa csak, mily jól fogunk meg mi itt együtt élni! Nem megyen el tőlem soha többé! Mi szeretni fogjuk! A multakat, annak keserű emlékeit elefejtjük, ön pedig barátom, még használnál is nekem! . . . Ha nem akarja, hogy kegyelenkenyeret egyik nálam, akad itt elég dolg, segítni fog nekem.

Azzal felszegelte Pukovicsot, s a még mindig gyengédködő ágyba fektette, kinek szemere nemcsak a jótékony álom borult.

Egy hét múlva Pukovics egészen magá-

hoz jött testileg. Aztán alkalmazva lett a jegzői irodában.

Elemér mindent elkövetett, hogy a lelki szenvedést meggyógyítsa, örök jó kedvével szórakoztatta folytonosan, azonban sikertelenül, napról-napra szótalanab és mogorvább lett. — Február utólján aztán egy reggel benyitott Elemér jökör a Pukovics szobájába, s úresnek találta az ágyat, az íróasztalon egy papiron a következő sorokat találta:

„Kedves Elemér! „Sorsát senki el nem kerütheti! Nyugalommal nincs! Memnem kell! Hová? Nem tudom! Ne is kérdezze! Engem nem fog többé látni! Csak egy vigasztal, az hogy én sem élek örökké! Bocssáson meg a szerencsétlenek! Boldogságunkat nem mek imádkozni! Mert talán az Isten meg nem hallgatni! Legyen oly boldog, mint a mily boldog-talan a szerencsétlen!”

„Pukovics.”

Ezután évek, hosszu évek során keresztül láttak az x—1 temetőben éjelenként egy ősz alakot két sir körül sírni, zokogni, órákat töltött ott valaki a Tornay uram és a Pukovics nejeinek sírjánál. A babonás nép egy része kísértetnek hitte azt, más része erősen állította, hogy a rég eltűnt Pukovics feljár sírjából. Egyszer azután elmaradt az éjilátogató, azután egy néhány hónap múlva a halászköz egy hullát találtak a Krasznában, némelyek Pukovicsra vélték abban ismeri, semmi írást nem találtak nála!

Annny igaz, hogy azután nem látta őt senki.

V. RÉSZ.

Az özvegy és az ő árva.

Tornay uram özvegye a családjában történt roppant fatum után visszatalhatatlan lett!

Fejlethetetlen férje halgta után igen szerény anyai örökében huzta meg magát, kitéve a szivtelen világ bántalmazásainak!

Ó mert ki tudja igazán felfogni, mily iszonyu fogalmak vannak ezen egyetlen szóban kifejezve: „özvegy.”

alatt az osztrák-kormány hibája, — mely hiába különben minden magyar emberrel közös, — miért az osztrák-kormányt európai bíró jeles férfiak megítélték, „kerestek Magyarországon pénzt a mi nincs” nem is volt, nem is lesz az ideig, míg a magyar ifjak a jogi pályára futnak, a számtant, rófol, vegyint segélyt becsulni nem tanulják.

En azt a jogi pályát meg is nehezítem annyira, hogy az ifjak elrettennek tőle. Még utóljára is a jog végt Magyarországnak. Elperelik az országot.

Hogy Magyarországon nincs pénz, azt tudhatni minden magyar ember. Ez természetesen dolog. Magyarországon a tőkét a föld képviseli, melyből az ország népe él; a kereskedő népnek a tőke ellenben a pénz. A földművelő országokban a föld egyszer teremben — ha ugyan terem — a pénz is egy évben csak egyszer, a kereskedő országokban pedig többször fordul; s így a földművelő nép nagyszámú köntöst nem viselhet; s e mellett takarékosra is van utasítva, hacsak tőkétől a földet nem akarja felemészteni, s a természetlen, tehát nem kamatozó éveken is megakar élni.

Ily nagyszámú köntös varatotól a nép-nevelésügyre is. Több ezer iskolát akartak rontogtató, mint egy bűvéről a földből előállítani; csak a külsőre, a fényre, a költségesre tekintettek; az iskola beletétele pedig — a mi főtétel — nem nagy gondot fordítottak.

Az iskolai törvényekben meg van szabva, mily nagyknak kell lenni egy iskolai épületnek, vonalról vonalra; s mely taneszközökkel ellátatni, az iskola; bezártság terbe állt. Kötelezővé tétették minden gyermekre az iskolázás, megintés, pénzbürség s a gyermekek részére a hanyag szülők helyett gondnok kinevezés terbe állt.

Szerveztek maguk gondokkal a költségvetés tanfelügyelők, állam felügyelők, ugyanannyi bureauat, s minden tanfelügyelő bureau mellett 50 iskolatáncosot; minden vállalkozó iskolát iskola mellett ott van a tanítón kívül a pap, s három-négy közsejti megbízott; ott vannak az esperesi vidékek kúriaigazgatói, ezek felett az esperesi hivatalok, esperesi vidékek gyűlési; ezek felett viszont a püspökök, egyházközséletek, s azoknak isk. választmányai. Tehát az iskolaiügyre felügyelő személyek száma meghaladja százezeret. Egy hársereg.

Hát az eredmény mi?

Az, hogy a gyermekeknek egy harmada nem részesül iskolai nevelésben. S a mi ennél nagyobb baj, az, hogy azon két harmada az iskolakötelese gyermekeknek, kik iskolai oktatásban részesülnek, nagyobb részt oly slendrián oktatást nyernek, hogy azon képzettség, melyet az iskolából a közéletbe kilépett gyermekek magával visznek, nem elég az életre; a tudományos pályára lépők pedig fele részben kellő alap hiányában, egész iskolai pályájokon sántikálnak. Csak azon igen ritka és szerencsés esetekben felel meg az iskola feladatának, s áll a tanítás kellő színvonalán, hol nemcsak értelmes, hanem szorgalmas s jó akaratú tanítók vannak, tanításmódszai magukat kitüntetni igyekeznek.

Azon körülmény, hogy az iskolaitörvény az iskolaiügyre felelté költségvetés alapra fektette, mivel a szegény községek vagyis helyesebben egyházak a költségvetés épületeket, isko-

lai tanszereket előállítani nem tudták, s a kormány, miután előben rohamos léptékben a kétszeri megintést megette, megújított midőn a harmadik megintésnek, vagyis iskola bezárásának ideje elkövetkezett; a harmadik megintés elmaradt, mert nem tudta mit csináljon anyai iskolával, hiányzott nála is a kisgőz eszköz, a pénz. Így az iskolaitörvény holt betű maradt. — Corruptissima republica plurimae leges.

(Folyt. köv.)

Oros, okt. 12. 1875.

„Takarekosság és gazdálkodás” — e két szó, kell hogy vezéreszavakunk tündököljen a jelen időszakban egy a nemzetnek, mint egy embereknak életében, s minczen is indószerűbb, mint ezen nagy horderjei tárgy feletti elmélkedéseinkben felelőre az emberiség figyelmét arra, hogy takarékosok legyünk és gazdálkodók!

Az idők megnehezítettek rajtuk! sok terhünk, kevés jövedelmünk! A földművelő ember sok bajjal és szorgalommal teljes munkája a közelebbi évek kedvezőtlen időjárása folytán csak részben felelt meg a reményteljes várakozásnak; innen van az, hogy a földesgazdák apadásnak indultak gazdaságaikban, s daczára előretörő néme egyeztetésnek, veremeik irtesen maradtak, aklos marhák elpusztultak, és bár merre tekintésnek is gazdaságaikban, a keserű megosalatkozás és pusztulás rémképeivel találkozanának. — Az idő megnehezítette felettünk, ebből ered — mint anyapartól — a kézműipar folytonos pangása és tuynomottsága, melyeknek súlya alatt a szegény iparos osztály hitélet, becsület, anyagi jólétét veszítve, a kétségbeesés és bukás hullámai között küzd az elmerüléssel. — Valóban kezelendő helyzet! E két nemzeti elem, mint a nemzet zöme, hol leginkább összpontosulva van a nemzet életéreje, van suttaja a közelebbi évek terméketlenségére és nyomorait, pedig e két elem anyagi jólétének virágása biztosítja az államot is fenmaradásában, ugy bel, mint külpolitikájában, mert nem önküldi mond azt hajdan egy böles király: „Nem szegény ott a király, hol a lakosok gazdagok!” Ugyde megfordítja is áll az! Ily helyzetünkkel szemben méltán sajnálunk fel: hová vezet mindez, hogy bírjuk meg a jelen terheit s mi jövő várakozhatik reánk! — Igen, mikép az izérek és urosok, — kik a jelen időben már nagyon elszaporodtak, — sokszor kisegítnek bajainkból, csak hogy mindannyiszor kőszőnet helyett ököllet töröljük a szemünket, mert mióta az uszoratorvény eltörölését, azóta az urosok a szivtelenség túlfokozott, a tőkét háromszor is meghaladó kamatot követelnek, mint ezt a lapokban gyakorta közzétett adatok keserűen igazolják.

A mi az uszoratorvény eltörölését illeti, ösztönit megvallom, magam sem vagyok barátja annak, mert míg egyébféle terményt és terméket illetőleg egyik vidék ellensúlyozza a másikat, és így nem történhetik meg, hogy egyik vidék túlsúlyosodjon, a másik pedig túldragaságot szenvedjen, addig a pénzhatalom — vetélytársat nem ismerve — mint a gát szakított vizár, kénye szerint pusztítja és sodorja magával egyes emberek jólétét, bol-

alatt van, bár bizonyos, hogy semmi egyéb bajja nem lesz, mert hiszen nem tett semmit, mindössze egy proklamációt találtak nála abból a korból, majd ő igazolni fogja, hiszen nyilvánosan forgott az akkor minden ember kezében, de hát hiszen elég az, hogy már egy félve áll a vizsgálhatóság, s az által állomását mással kellett betölteni, családja is csak a szüleiből huzhatta meg magát! Elemérhez tehát nem mehet!

Jenő és Árpád meg féltávt az iskolában vannak, ő hozzájuk sem mehet! Hová legyen tehát?!

... Boldogabb napokban oly sok emberrel tettek jót! Oly sok méltatlanokba parazaltak szívok tüzet: a szeretete!... Most nem ismeri meg senki! Hídegen fogadják, ha találkoznak vele!... Ilyen az emberhála!

Hagyjuk most az özyvegy bajjával, gyötrelmeivel! Hiszen majd csak segít tan ügyen az özyvegy Istene! Kövessék az árvákat: Jenőt és Árpádot!

Ők az iskolában vannak! Jenőnek kedélyében lényeges változás történt! Az apa halála után egy óra alatt férfivá lett, daczára 18-ik évének! Kettős gond nyomult vállára, saját és testvére jövőjét megállapítani.

És még volt egy másik gondja is, elég nagygyű nőni Kerekty számára a miatt a négy ábrándos gyermekkori össze koczanás miatt!

És Jenő eléggé meg is izmosodott lelki-leg! Mellékes tanulmányai a költséget és szónoklatot választá! A tanulmányok között már meglehetősen híre is tett szert, egyes sikerült költeményei már a fővárosi lapokban is meglelték! Régi szerelmi ábrándját élmesodták az élet gondjait s nehézküdelmi között! Lelekében csak az eszménykép maradt meg, az eszménykép valóságát kerestek, belátván, hogy az első nem volt az igazi!

Egyzer aztán meghallotta, hogy Kerekty már el is vette lönkát! Később azt is megtudta, hogy boldogul élnek! Így van az jól... Legyenek boldogok!

Már ekkor kevés idő volt hátra, hogy tanulmányait befejeze! Papjára készült,

deagát a szorultság percében. — Na de panasznak ez mind megjárja, és nincs is könnyebb mint panaszkodni a helyzet felett, hanem a kérdés az: miként lehetne a bajon segíteni, és azt okseríteni orvoslani.

Ezt a kérdést már több nemes érdemi honpolgárok kívánták fejtegetni és pedig külföldi szempontokból, voltak, kik erősen hangsúlyozták, mikép e nemzeti betegségek és nyomoron boldogabb országokból behozandó és a földes gazdák a iparosok között szétárasztandó hisz kamatu pénzzel lehetne csak segíteni, olcsón első tekintettel idősöknek és cselzők vezetőnek tünik fel e kura, de a köztapasztalás alapján erre is kilehet mondani, mikép a külföldi előző pénz is, mire hozzánk léérközik, rendszeres megrául és aztán ha jól vesztük, a kamatos pénz mind drága, ritka eset, hogy a szorultságot kisegíti a bajból. En ugyan szerény véleményem szerint azt állítom, hogy bajaink és nyomoraink orvosságát nem annyira a kölcsön-pénzen, mint inkább keresésként azt saját magunk és gazdálkodásunk körében, más oldalról pedig abban, miszerint országos kereskedésünk már több évek óta mélyen szunetel, mert daczára annak, hogy az ország minden vidékéről beérkezett statisztikai adatok alapján az idői termés is csak alig feltérlemesnek állapították meg, a közadók s egyéb közzétételek fedezésére elárusítandó terményünknek szőlővín semmi kelendőse, semmi piacza, kivételre nincs, a vasutak semmi a nép anyagi jólétére kiható forgalmat nem csinálnak, mindentűt és mindenben szibbasztó pangás! Ohajtható volna, hogy a hazai ipak egyetemlegesen felszámolának e tárgyban, és sürgetőleg követelje a magas kormánytól elhátrását azon aka dályoknak, melyek a külkereskedés, és vasuti forgalom ide kiható jöteknységének utját elzárták, — továbbá háztartásunk és ruházatunknál vezér elvünk legyen az egyszerűség! Ugy a házi, mint a külgazdálkodás körében a józanul kiszámított és helyes felosztás alapjára fektetett szorgalmas gazdálkodás sok új bajjoktól és kiadásoktól óv meg bennünket, melyeknek különben elhátrására sok kamatos pénz kellene felszedni, a mely pedig inkább él, mint elevenit!

Csoportosuljunk tehát mi is e haza egyes fiait e zászló körül, és kövessék egész odaadásal a takarékos és gazdálkodás józan elvét, így bizonyosan megtalaldunk azon arat, mely elvezet az érvárhoz, hol az anyagi jólét és boldogság virányai mosolyognak felénk.

—y—1.

Egy desperatus poeta levele a szerkesztőhöz.

T. szerkesztő ur!

Mély megbátrunkozással vettem tudomásul, hogy sikerült költeményemet lapjában közzé nem tette!

A nagyzellemeleknek rendes sorsa, hogy a jövője!

Magasztosan röpölő talentumomnak szárnyalásához sok foghat meg on felemelkedni, a mindennapi élet görögnyelt porából és lomhatag (?) ködéből.

Midőn én megeresztet bokrak pegazusomat: boszantó futatamban (ez igaz! szerk.)

majd csak jut számára valahol egy szerény parochia.

Epen ilyenféle gondolatokba merülve ült egy este Jenő szegényes diák szobájában, várva haza testvérét Árpádot! Az idő már 9 óra fele járt, — rendes takaradási idő a szorgalmas diák embernek, de Árpád még sem érkezett meg! Epen egy elképzelt rajzot kellett volna akkor este Árpádnak befejeznie, — mert talán mondanék sem kell, hogy Tornai Árpád már ekkor a rajzban nagyszerű előmenetelt tett! Érdekelt várta tehát Jenő haza öccsét, hogy befejezze a festményt, mely egyenes meg volt nála rendelve.

Az óra már a tizet is elverte és Árpád még sem érkezett meg!

Kifejezhetlen nyugtalanság vett erőt Jenőn, hova lehetett e gyermek, kik még akkor a 14 évet alig töltötte be! Fosszat kezdett sejteti!

Nyakába vette a vöröst, egész éjjel bolyongott! Árpádnak sehol semmi nyoma!

Reggel kimerülve ért szállására!...

Mig Jenő nyugtalanságban van Árpád holtléte felől: keressük fel mi a kis művészt Árpádot.

A Miskolcfele vezető országúton az éj sötétében egy alakot látunk meglehetősen gyorsléptekkel haladni! Kezében egy sátpiacza, balháján egy zsebkendőbe kötött csomag, vajon mi lehet benne? Talán majd meglátjuk később.

Az országút mellett egy eszárda van! Epen hajnalodik, a eszárdaiban mulató betyárak, Vándorunk betér e eszárdába, leül egy félreeső helyre, az utaztatói előt talpai pihenitelt. — Csakhamar észre veszik a mulató atyafiak! Azonban nem sokat ügyletek reá. Ő pedig kivette kendőjéből rajzszekéit s egy rövid félóra alatt grönnyörően levázolta a mulató betyárakat!

Ez az alaprajz volt az, melylyel pár év múlva nagyszerű elismerést vitt ki nemcsak az ismerősök között, hanem magasabb körökben is.

járja be az ismeretlen vidékek zengő szikla galutit, hol a dörgedelmes villámok lilaszín szivárványa szülemlik.

Pegázom orlyukából kilövellő lánugsárok hatása alatt nefelejtések és rózsák teremnek imoddtam hájkebelén! S míg az egyetlen térdei elől prüsszögve lehajlik, a szerelmi búhátán mélan sobjató (?) könyei hullnak alá hőkörvözött szeméből!... (Talan a nevetéstől?) Szerk?)

S ha zengem a hazát, — vagy a tenger lizsláng sugarakban felkorkobott habhullámaim! Nincs szív a honu- hazaterem, mely riadózza nem koppanna nyugott, s félon dábárgo, nem visszhangozná danám, — s nincs milliomos, kik reszkette nem gondolja a végtelen távolban libegő naszdája recsegő bordáira, — melyek mesés kincsalmat ölelnek

Volt-e költő, kinek dalait ellesse a pascsirta? s a csalogány titkos sűrűjében ellesse sirlamát? En vagyok az!

Es ön! Gyöngye lelkü alantjáró ember nem érti meg azt! Szégyéje magát! Vagy a mi mélyen, purilon? s mellét verve tegye le kezéből i t e l e t i (?) tollát! s szerkesztés helyett menjen aratni! Kapánni! (Köszönjük a bókot! Szerk.)

En tehát csak mély sajnálatommal fejezhetem ki önnök rövidlítésa felett, s e szavaimból kivonhatja azon következtetést is, hogy megbocsátok önnök — nyomorult! Nem tartom méltónak reá, hogy haragot tápláljak iránta! Egykor is je majd az önénei avatob- tánt kezek fogják megfúzni babérom! Myrthus lombokból és cserből tarkázva helyenként nefelejtéssel s borostyánnak elavultatlan leveleivel. (Szivünkölő óhajjuk! Szerk.) hanem addig alább olvasható okadatot számlám rendiben kimutatott követeléseimet megteríteni siessen!

Számla az önhöz küldött versiem készítéséről:

1. Áll az egész vers 6 nyolcsoros strofából, minden sor írásnál kis szüveggel egy pipa havanna dohányt, pipája 5 kr. összesen: 2 ft 40 kr.
2. Minden két strofa leírásánál elirgátam két 45 kros finom toll szárat, összes értéke: 5 ft 30 kr.
3. Elrontottam összesen 15 réztollat — 15 ft 15 kr.
4. Tenta a legfinomabb rózsaszínű egy egész üveggel elfogyott, mert sokat kellett törölni — 20 kr.
5. Az impuruma felhasználni ívoket nem számítva 1 v legfinomabb miniszter papír a tisztázásához — 5 ft 5 kr.
6. Egy heti fejtörés díjban szeliden számítva: 10 ft — kr.
7. Egy heti idővesztetés. (Már költő leszi belőle szerk.) 21 ft — kr.
8. Posta díj (ajánlva küldtem!)... (Kár volt! szerk.) — 15 kr.
9. Több heti drukolásért, midőn a szerkesztői üzeneteket rendszeren végig olvastam 5 ft — kr.

Summa summárum 44 ft 25 kr.

Láthatja uram! hogy mindent a leg méltányosab és mérsékeltbáriban számítottam! Figyelmeztetem tehát, hogy fent kitett követelésemet posta fordultalékielküldeni annyivalainkabb siessen, mert ellenesetben olyan pert akasztok nyakába, hogy sirva néz utána!

Midőn megírtad tovább ment. A művészi szenvedély nem engedte nyugodni. Egyesenes Pestet tűzte ki utazása céljául.

De hogy juthasson el odáig? Midőn egy krajczárja sincs?!

A szükség találékonyná teszi az embert!

Itt amott az ut mellett igen sines urilakok ragadták meg figyelmét; leült tehát az ut mellett a házzal szemben s lerajzolta azokat, azután bevitte a háztulajdonosokhoz és elárusította azokat.

A legnagyobb nélkülözések között körülbelöl egy hónapig utazott már, midőn egyik helységben elfogták mint csavargót, s visszaküldötték hazájába!

Ez idő alatt elmaradt tanulmányaiban, azután kedve nem volt újra kezdeni; s a nagyszerű hivatást kíméletlen korlátok közé szorította az életszükség! Néptanítással lett, hogy élhessen, azóta remek festményei el vannak zárva a világtól, saját szűk czellájának falait ékesítik azok, míg majd nem akad egy angolenszényű és franciaszenvedélyességű muharát, kik átadja azokat bámulat terméinek és magasabb igényű műpártoló közönségnek.

Igy él meg a valódi hivatást a szegény és nyomor!

A környezet és gazdagságtól környezett emberek állg sejtik, mily akadályokkal kell egy mostoha körülmények között élő embernek megküzdnie! S nyertes, ha van erélye legyőzni azokat, sokszor örökre elvesztett, ha egy gyöngye pillanában lehagyja magát a végzet által tiportán!...

A szárnyaszegett sasnak sokára lehet ismét meglátogatni a bércegek napugaras hazáját.

(Folyt. köv.)

Ki egyébiránt mely sajnálattal és megvetéssel vagyon Irinyegen, osztozó havában 1875.

Szerkesztő ur alázatos szolgálója
Keppeli Albatrosz,
költő.

UDONSÁGOK.

(1) **Legujabb hívnék a tél,** mely ugyan-csak derekasan kezd beköszönni. Fehér tél égyéből a nagy természetnek egy pár pelyhet előre is hozának sópót a zivatar. Ez pedig a mezei gazdáokra nézve még nagyon is kora vendég. A föld jó részben még szántatlanul és vetetlenül. A hideg maholnap tűz mellé habza szorit, azonban a hosszú őszi és téli estehez hiányzik észinte társadalmi életünk. Örüljön, lelkesüljön ki-ki magának! ez most a társadalmi életünk.

(2) **A térlőt jut eszünkbe a fa** mérgegragasága! Mídon megnyílt a M. E. K. vasut, abban a szerencsében részesültünk, hogy a fa ára 20—22 forintból, egyszerre 7—10 forintra szállt alá a minőség szerint! Volt két három faraktár, válogatottunk benne. Azonban a fűsítő világot éljük, a fakereskedők fűsítő csúndiak, hogy egyedül legyenek a piacon, most már nincs verseny, a fa ára pedig emelkedik. Jó lesz arról tudomást szereznünk tágosabb körben is, hátha akad valami becsületese mulizni, ki belc megrágná a fába fejcséjét!

(3) **Sidoli kitünő lovardája** mulattatja esténkint Nyíregyháza közönséget a „Hárs-és” címűt szállóba úvarán cirussá átváltoztatott szinkorben. — A magasabb lovaslág, lovádomítás, eromítan, kötéláncz és testgyakorlatokban Sidoli társulatával csak Ienz lovardája versenyezhet. A személyek bővebben is ismertetve vannak mai számunkban.

* **Halottak napját** ez évben is kellő ünnepélyességgel és kegyelettel ülték meg Nyíregyházán az illető vállalkozások, dacára a kellemetlen hideg északi szélnek. Hüllő-sokaság vonult ki a temetőkre lámpák fénye mellett felkorszorúgva a sírokat. Vajon a sírok fosztogatása el fog-e maradni az idén?

(4) **Érdekes kimutatást közöl** a „Természettudományi közlöny” f. évi októberi füzet, számszerűleg jelezvén a kir. magy. természettudományi társulat tagjait az 1870. és 1875-ik években. Örvendetes jelenség e kimutatás érvény átalában, hogy a tagok száma az egy Kóvá vidék kivételével minden megyében (s legtöbb helyen igen jelentékeny) szaporodott, s így a természettudományi iránti érdeklődés hovatovább terjed és emelkedik. De még örvendesebb jelenség reánk szabosiakra nézve, hogy öt megye és a főváros Budapest után megyénk mutató leg több tagjait a nevezett társulatnak. Budapestben van 852 tagja, Pestmegyében 234, Zemplénben 163, Hevesben 142, Borsodban 136, Fehériben 124 és Szabolcsban 113 s így e szempontból jóval előbb állunk a nagy megyéknek, például Bihar-nál, mely csak 90, Szatmárnál, mely 85, Somogy-nál, mely 60 tagot produkál. — Csak aztán más tekintetben is így figyelemreméltó és dicséretes haladást tanúsított!

(5) **Használnak-e a nyulak zsebkendőt?** Valószínűleg, mert különben az a nyulak, melyek közelebb egyik Nimródutód, a róka-lyukból egész napi kilodlás és verejtékezés után kifáradt, nem iramodott volna el a hátulról két lábára kötött zsebkendővel oly nagy gyorsasággal, hogy luzamos kergetés után sem bírta a vadász ismét közelekeríteni. — Hogy az an zsebkendőt dondjának ajándékozza-e vagy mi más ezre hárszálja? fejtsek meg a tudósok és — jügerék. — Megfejtési határidő 1876. Sz. Heberud napja. — pályadíj: egy 1876. Aug. 31. lejárandó vadászjegy.

(6) **Miert üres a kassza?** már tudnivalik az ország kasszája, — e kérdésre egezzé világot vet a következő mulatás s történet, melyet talán olvasott is már lapközönségünk egy része a nagyobb szabású lapokból, de a mely ugyan megérdemli, hogy vele lehet legzélesebb körben megismerkedjenek a honpolgárok. — A közös hadügyminiszteriumnak szüksége van egy 2500 holdnyi lőterre, s ennek megvásárlására a delegáció által 94,000 forintot kért előlegesen megszavatván. Az előadó e tárgyban Pulszki Ágost úgy tündeti elő e vásárlást, a terület holdját 145 fűrtával számítja, mint igen elonyost, mert mint monda, másutt 300 és 600 fűrt közt lehetett volna holdanként venni ilyen ágyúterület helyisége, meg itt, — az orkényi határban — csak 145 fűrt kell holdanként fizetni, s a vásár csak ugyan meg is történ. — Most elől Császár Zsigmond képviselő egy fúvárosi laphon, s biztos adatokkal kimutatja a vételár ekelten magasságát, kimondja, hogy Orkény határban egy hold, a megvásárolt sívó honok területnél sokkal jobb minőségű föld sem é meg 50 fűrtal többet, kijelöve egyszersmind a helyisége célszerűségét és esodalkozását a felett, hogy ilyen eljárások mellett, eltekintve az adó emelését, csak s millió fűrt az országos dehit. Ki soraiukat végig olvasva, fogalmat szerezhet magának, mily könnyelmű gazdálkodás folyik néha a nemzet rovására, s mily temérdek pénz vetnek ki az ablakon épen azok, kiknek első sorban kellene jelen szomorú viszonyaink közt lelkiismeretességét tanúsítani az eladósodott, nyomorba süllyedt nép filléreinek megkímélésében.

(7) **A genitális Hugó Viktor** 1793* című legujabb regényének egyik fejezete ezen feljartot viseli: 9—380. Az egyenlet megfejtése

aztán az, hogy egy royalista hajó kilencz ágyúval állott szembe a köztársasági hajóraj háromszázfővelvan ágyúval, s igen természetesen, rövid küzdelem után roncs lett belőle, alá merült a tenger hullámaiba. — Szólgálatunk mi is így egyenlettel: 2—917. Vajjon mit jelent ez? Hát bizony azt jelenti, hogy a közelebbi mult napokban 917 egyének kellett lovalával befáradnia Nyíregyházára — csak a dadai felső járásból — a hadügyminiszter Szende által érendelt lövészágyra, s innen folyólag napot vesztie (a legszorosabb munkaidőben!) költeleznie (a helyett, hogy kerest volna, holott a nyakán az adóvégejtő) pusztán azért, hogy a vizsgáló főhadnagy és állatorvos ne legyenek kénytelenek falunként végezni teendőjüket. — Ezen eljárás körülbelül ezer fűt vesztésé csak az említett járásra nézve, hát az egész megyét, az egész országot felvéve, mennyi lehet! Nevelj az eljárás fonákjait az is, hogy a legrosszabb lovak is 5 fűt bírság terhe alatt berendeltettek. Hát nem lehetne a községielőjárókban annyira megbizni, hogy a kitűzött czélnak csak távolról is meg nem felel, sőt bírálaton álló másokalvokat és gebéket meg tudják választani? Uram, uram, miniszter uram! az ilyen eljárás teljességgel nem helyes ut a nemzet adóköpességének sokszor emlegetett emelésére, de sőt egyenes útja a nép hovatovább mélyebben süllyedésének és pusztulásának!

(8) **Hírös varos az alföldön Köcskőmet.** — de megyékben is elég híres Demecser község az ott fent és alant előforduló kihágásokról és rendtelenségekről. Közelebb, mint egykor levelezünk értesít, f. hó 28-ra virádró ismeretlen tettesek W. S. ottani kereskedő házát két óra tájban felgyújtották, a kereskedő azonban szerencsére észrevehén hamarosan a gyuladást, azt néhány veder vízzel annyal inkább eloltathá, mivel a felézet az akkori loepocsa időjárás miatt meglehetősen nyirkos, sőt átázott volt. — Várjuk a szigorú vizsgálatot ez ügyben.

(9) **Ki a vivát Kotajban?** Folyó évi okt. 31. etjettől meg nevezett helyen a községjegyűt választás. Az ott pályázó közül jegyzővé választották Székely Dóme 64 szavattal, míg versenytársa D. K. megerji jegyző csak 25 szavattal kapott. Túrelmet önjajuk az elválasztottnak a nagy munkához, mely reá a közeg régtóra elhanyagolt ügyeinek és főleg az adóügynek rendezésében várakozik.

(10) **Illincz Gyula** helybeli könyvkereskedő ur a „Szabolcs” 41-ik és 44-ik számban megjelent udonsági czikkre vonatkozólag kijelenti, hogy ő az iskolai könyveket rendszer árban árulja, csakis azokat emelt ár mellett, melyekben egyeb haszna nincs! Mi úgy tudjuk, hogy a fővárosi könyvkereskedők per centet szokták adni a bizonyosnak. Egyébiránt a „Szabolcs”-ban senki megnevezve nem volt; sajtóságos tehát, hogy Illincz ur mi oknál fogva igazolja magát!

(11) **Toborszky és Parsch** nemzeti zenemű kereskedésében ugyan megjelent: „A falu roszbái”, „Szárz ágon bus gerlice turbókai”, „Fogadomom tiltja szeretni”, „Huzzad, csak huzzad keservesen”. Zongorára szerző Tisza Aladár. Ára 60 kr.

(12) **A „telő szabolsi ref egyházmegye”** f. hó 10-ik s több napján gyűlest tart Nyírbátorban, melynek egyik legfontosabb tárgya a lelkesek kezébe miniumának megállapítása leend. Öhajtanád, hogy e minimum oly összegben állapítsák meg, melyből egy lelkes tisztességesen megélhessen. Az egyháznak áldozni kell, hogy e tövises pályára képzett és hivattott egyének vállalkozhassanak.

(13) **A közelebbi kis-várdai vásárra** mesterembereket szálló szekerekre — mint értetűntük, — Nagy-Kálló alatt 2 lódat, mely tele volt pakolva csizmákkal, az ezen művészethez értő egyének elváltajtották. A hivatalból érendelt vizsgálat azonnal fogosítottatott, azonban még eddig minden eredmény nélkül.

(14) **A debreczeni könyv-könyv-műnyomása** s kártya-gyűrésénytársulat kiadásában megjelent, s általa minden hazai könyvkereskedésben kapható „uagy fali naptár” 1876-iki évre. E 22* magas 33* méretű nagysága finom papírra nyomott naptár, a rendes naptári részen s helyegyekozaton kívül — tartalmazza még igen diszes színnyomatban, az új méter rendszer összes átszámított táblázat, melyről bárki is minden előleges tanulmány v. szamitgatás nélkül, régi méreteketekéjban, újakat régebben azonnal kifejezni képes. Ezen népszerű diszes kiállítás, még eddig egyetlen méter táblázattal ellátott falinaptár, egy a kereskedő, iparos, mint általában a nagyközönségnek mint nélkülözhetetlen a legmegebbben ajánlatható. Ára 40 kr. o. é.

(15) **Szini Karoly** új humorisztikus napi lapot indított meg „Humburg” címmel, előfizetési ára egy évre 6 fűt, egy szám ára csak 1 krajczár. Nevezett szerkesztőnek ez új vállalat talán csak nem fogja senki félre érteni.

(16) **Beküldetett szerkesztőségünkhez:** „Gazdasági szemle a bécsi közkiállitáson.” írták: Barkassy Kálmán, a kassai m. k. gazd. tanintézet igazgatója; Tormay Béla a budapesti m. k. állat gyógyintézet tanára; Vörös Sándor a kolozsmonostori m. k. gazd. tanintézet tanára, és Gamauf Vilmos, az erdélyi gazd. egyet. titkára, az „Erdélyi gazd.” szerkesztője, k. monostori m. k. gazd. tanintézet r. k. tanára. Ára a vastag kötetnek 1 fűt 20 kr., tartalma igen közelről érdeklő a gazdasázt barátraít.

(17) **A „Vandor”** című, Bécsben megjelent, hetilap mutatóvány számát vették. — Az első szám változatos tartalmából itélve, bátran ajánlhatjuk azt már csak annyiban is, hogy Bécsben ez az első és egyetlen magyar, lap előfizetési ára egy évre 7 forint. Szerkesztő: és kiadó hivatal Wien Waagasse 13. sz.

(18) **Részvétellel közöljük a hírt** a „Debrecezen” után, hogy O. I. H. K. r. o. l. y. a „Debrecezen” lap alapítója, később az „Egyetértés” társzerkesztője meghalt. — A hozdánk beküldött családi gyászjelentést ezennel közöljük. Mely hátra merült kelleit tudatjuk felejtethen kedves apának, illetve kedves testvérünk név. **Oláh Károly** név, előbb debreczeni, utóbb budapesti községi és válogatónak régi eredeti s mult hó 29 óra vasúti szenvedésé egybekötött másországi következőden folyó hó 2-án reggeli 4 órakor, munkás életének 50-ik évében Budapesten történt gyászok kimúlott. A boldogult földi rész a fővárosból haza szállítatván, hatvanöt éves 1872. sz. saját házából fogtak ma d. u. 2 órakor a cselekedtetés sírkertben a ref. egyház szertartással szerint öröknagyomlagra tetelt. Mely gyászintézetére a boldogult rokonság általában a részvevő ismerősökkel tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1875. nov. 5. Gyermekai: Károly, Imre, Miklós és Gyula. Testvérei: Teréz, Zsuzsanna és Eszter. Béke lebegejen a sok megpróbáltatáson átment férni halmvai felett!

(19) **A „Magyar protestans”** árva házi naptárak megjelentek s kaphatók szerkesztőségünkben. Tekintve a nemes czét, melyre e naptárak jövedelme fordítottik, és a felette olcsó árat: melegen ajánljuk azt az illetők figyelmébe.

(20) **N.-Kálloban** ma, az-az nov. 7-ikén van a pap választás. Tudunkkal három jelölt van, ugyanitt Görömbéi Péter, Tarczy Károly és Balog Sámuel. Jövő számunkban közlendük a választás eredményét.

(21) **„Bajusz kör”** volt neve azon „medélyes” egyesületnek mely Nyíregyházán még 1871-ben alakult olyan nőtlen házasságokból, kik bajusszal bírnak. Czélja volt ezen humánus egyesületnek az ősi és téli estékkel kellemes éleket, patgató elmeszlik és adó mázások közben eltöltöni. Ezen egyesület a legszebb tagok elhunyttával végeppén megsemmisült, legálább több évekig aludni hagyott, mult hó 31-én azonban K. M. össebhívta a tagokat, s megtartott az újra alakuló gyűlés. Így látszik, hogy jövöben még számos tagokat fog az számlálni, sőt a gyűlés hangok emeltek arra nézve, hogy a társulat bizonyos jötköny czéllal legyen összekötötte.

(22) **Ugy halljuk, hogy a „bajusz kör”** megalkulása alkalmából azon férjesnek kiknek férjük a „bajusz kör”-nek tagjai, s e mint esténkint koronokt éjfel, vagy éj felútan is kimaradnak. — Szemlőkötégyel-től szándékoznak alakítani, melynek tagjai lehetnek mindazok, kik szemelődtek bírnak, különös élony fog azoknak adni, kiknek bajuszok is van, s még a szent házasság küszöbén be nem léptek! Gyűléseit ezen alakulandó egylet a „bajusz kör” búcsú idejében, csak-hogy mi igen természetes, más helyen fogja tartani.

(23) **Hiába! Pest csak Pest!** Egy tekintélyes budapesti czég kinalgatja megyékben és városainlag másutt is gyártermékeit magyar és német nyelven. Azonban már a levelbörtönök csak német felirat pompázik, — a megrendelő levél számára küldött cuvertven szente „An die Fabriken metrischer Masse et Gewichte Schuk et Schüick” olvasható. Ne csodálkozzanak aztán e derék hazafiak, ha azt izenjük nekik: „nix teutsch!”

(24) **Ugy idők** című kedvelt hetilap (dátum-tárczával) 44-ik száma a következő változattal tartalmal jelent meg: „A történet és Darwinismus I. Thallóczy (Strommer) Lapostól; — Az ősi lak (eredeti költemény) gróf Vay Saroltától; — Nő-kortekes* (ered. elbeszélés), Tóth József től; — Simon Stültes* (Tennyson költemény), Szulik József től; — Az öreg Jeannette néni iratai* (Erickmann-Charion rajza); — János kapitány ur elbeszélés (Laboulaye után); — A pletyka* (tárca-czikk) K. a zaly Imrétől; — Irodalmi, társadalmi s művészeti hírek; — A britékon: Hymen, sakk-talány, betűrejtvény, a szerkesztő nyílt válasza, szikrák, gyegések. Szerkesztő: Bene de Aladár. Előfizetési ára e csinos lapnak félre 5 fűt, negyedéve 2 fűt 50 kr. Kiadói és szerkesztői hivatala Budapest, uritucza 6. szám. I. emelet, 120. ajtó.

(25) **„Circolo Equestro. Italiano.”** A napjainkban itt működő Sidoli-féle lovarratsulat megérdemli, hogy néhány vonásban bemutatásunk tagjait. — Legelőben a Ellis családól emlekedünk meg. Ellis, az apa, a mellet, hogy a leggyesebb lovaslág egyike, bámulatra méltó ügyességét képes kifejezni 3 gyermekével, kik közül még a legidősebb sines több 10 évesnél, e testgyakorlat épen oly ujak, mint rendkívüliek és vérerőgyasztók; a hanyattfekvő apának felele tartott talpaiv vitettek véghez a legmegelőbb testgyakorlatok. Az eromítanban leginkább kitűnnek a Briatori testvérek, kik úgy az ugrásokban, mint a lovaslágban, nemkülönben a 3—4 fő magában végzett légrázásokban meglepő ügyességet képesek kifejezni. — A lovaslág közben végzett saltó-mortalek a legválszélyes ugrásokban Luis ur és neje versenyeznek. — Sidoli Serena játéka, táncza

abroncs és vásznon keresztül nyerveletlen lóháton művészi gyakorlatosságot árulnak el, míg lovaslágunk biztossága a legmerészebb ugrásoknál és fordulatoknál is mindannyiszor tapasztalható a közönséget. — Sidoli az igazgató nagyszerűleg idomított lovaival mulattatja eddig a közönséget, bár úgy tudjuk, hogy a lovaslág és kötélánczban is kitünőleg otthon van. Gyönyörűsége nézi e kitanított nemes állatok, a mint egy új modulatra forognak idevota. Különösen érdekes két kis egyzsinu árny Pony, egyéb mutatóványai közt meglepőleg tudnak jární két lábón, 25—30 lépést képesek tenni, a mely nagy ritkaság, sőt sok löismerő el se híné, ha nem látná.

A lovaslágban nagy gyakorlatosságot árulnak el még a 4—6 éves gyermekek is. — Általában elmondhatjuk, hogy még így kitünő erőkükből szerezett lovarda-társulat nem volt Nyíregyházán. Közönségünk kellő pártolásban is részesíti, kivált ha az idő kedvező, azonban féltő, hogy ha ilyen hidegek lesznek, különösen a nők visszafogának maradni. A vidéket még nem igen láttuk képviselve, pedig az élvezet kárpótolná a költséget és fáradságot. R.

Nyírfalombok.

XXIV.

(Egy „analizozsba rejtelmek, Zehernyési védi nagyjórnat s ut a nagy férfiak, kiket és miéért tart a világ nagy emberekké? A kile magokat képzelik nagyoknak. Mit érnek meg rövid idon? Hinni, vagy nagy ember lenni!)

Be-benyit a jámbor tiszaháti atyafi a taluloszobába látja, hogy ott az érdekes „nagyjórnat” ugyan hűségeben és elmélyvedésben az obligát bodor pipafüst kísérletében... hej! gondolja ismeretes észjárásával, de legtöbbször ki is mondja, milyen tudós ember ez a nagyjórnat, mikor mindig tanult!

Nagyjórnat pedig jöjün mosolyog a bajusz alatt, mert hát teljességgel nem Osterwaldot vagy Hagenbachot tanulmányozza s annyival inkább nem a Radenhausenféle Isist vagy Büchner „Erő és anyag” című művét betűzi, hanem olvassa az „Üstökös”-t, vagy plane Pan de Kock valamely cseklidőzős tartalmu regényét. Hanem perse a finom mosolyt nem látja, vagy nem érti el a boldog együgyűség, s így valók aztán igen sok ember hi-res tudóssá — tudomány nélkül.

Furcsa! jegyzi meg Zehernyési szófiánk, kinek a fentebbi adomát elpletykáltuk, bakácska szerint kérdezze és felelje is — hát a mi nagy embereink nem így lesznek nagy emberekké? Persze hogy így! Azzal a különbséggel azonban, hogy mi nagyjórnatunk nem igen van erős hitre a reá ruházott tudós czim valódiságában, addig a mi ugynevezett nagy embereink kezéket is tűzbe mernék tenni, ha valaki kétségbe vonná, hogy debizony ök nem nagy emberek. Vagy azt hiszed, hogy mind nagy ember az, kit a világ annak tart? Persze hogy nem az! Hiszen ha az volna, mi lennénk a legelső, legboldogabb nemzet! Nagy emberek! mondjad inkább nagy semmik! Kétkelkedel... látom! Jer, — okuj!

Minő nagy ember! mondja gyakran a világ Péterről vagy Párlól... no mert a bírálatban saját törpésége szolag símorntérkúli; jhah! a szunyognak a dongó is nagy s az ilonca szemében óriásként szerepel az agancsár. —

Minő nagy ember! több nyelvet ért és beszél, otthonos a tudományok minden ágában, az akadémiák csak iragsygból nem választotta el erlenes tagjával... hm hm! nem tagadom hogy van rajta bizonyos tudományos színezet, de azért azt mondaná felőle Heine, hogy „hasznos egy vén sovány heringbe, a mely tudós makulaturába van begöngyölve.

Minő nagy ember! bebizonyítja megdöntetlen érvekkel, hogy a nemzet végjai idő előtt, aspirációit veszélylozók, hogy a nép kiskorú és éretlen még a szabadságra, hogy tehát az állam van egyedül hivatva, a társadalom minden mozzanatának helyes irányt adni... tisztelem meggyőződését, de nem követem észjárását, mert ellenkezőleg Promethusall (mint Perier Kázmérról mondták valaha) az emberektől lopja el a tüzet és fényt, hogy azt az isteneknek visszaadja.

Minő nagy ember! fennen lobogtatja a szabadság és népfőnség zászlóját, nem dőbben meg a hatalmasok haragos tekintetétől, nem riad vissza a rágalmaktól, melyeket a sértezt érteket, a megórt visszacséleké miatt fejére zudítanak irigyei és ellenségei, kész — a mint mondja — életétől válni meg inkább, mint megtagadni az elvet; mindent a népért és a nép által... bah! a mostani nyavalvás időjárás nem igen szál már Crodusokot, Vashingtonak, Massanellokat, Rienzeket és Cincinatusokat, — alakoskodás, licitáció az egész (bár tagadhatlanul e részben is vannak „nehé hollók”) biztos ut a népszűrésre, no meg egy kis hivatalra is, egyszersmind pedig igazolása az állításnak: „egy Maki majom nagyobb bírást csinál, mint száz elefánt” (Kos-suth a cseh kérdésben 1871).

Minő nagy ember! ajtája tárva áll a nyomor gyermekei és sorsüldözöttéi előtt; nagy patrónusa az iskoláknak és köztintézeteknek; nincs jötköny cél, melynek adakozási rovátka neve nem szerepelne; nincs közérdeklő vállalat, melyet melegen fel nem karolna... az igaz, hogy roppant vagyonát mások meg-

rontásával, éktelen uszorával, vagy az állam meg rövidítésével harcolta össze, hanem azért nagy ember, hogyné! hiszen dus jövedelméből két három százalékot közczélokra áldoz fel nagylelkűleg!

Minő nagy ember! Polgártársai biztáknak meg, hogy elveiket és érdekeiket képviselje, hogy harcoljon rendületlenül azok ellen kik a közjót alárendelik saját előnyüknek, kik a pilanlat kétes hasznáért eltérőzölják a jövő kincseit s ime igéri, fogadja is szentül, hogy hi és csüggedetlen hősként fog küzdeni... Mit is mondott Solon Krözusnak? Azt, hogy halála előtt senkit nem lehet boldognak nevezni. En pedig a mondó vagyok, hogy halála előtt senki ne nevezünk nagy embernek. Vagy nem látunk-e már renegátokat, köpenyforgató czelebratásokat, politikai Falstaffokat, kik az első kürtiádrára elhagyták bajtársaikat, hitlenekké lőnek a zászlókat, melyre felesküdték s önsorsára hagyták a reájkó bizott ügyet... Oh időnkben a Jónásbégek nem valami szokatlan tünemények...

No aztán olyan nagy embereink is vannak, kiket nem tartt egy világ, de annyival inkább tartják ök magokat — nagy emberekknek.

Badacsony Elemér például nem ismer magánál nagyobb embert, de hogy is lehetne másként, hiszen egyik öse egy kulacsból ivott II. Endrével a táborerődi ostrom előtti este, pontban 11 órákor, a mint ezt a család levél-tárában lévő okmány hitelen igazolja...

hasonlóul vélekedik becses személyéről Kacsavári Tibold, hogyné! mikor dédúke egyike volt a „dentumogor“-oknak, s ösi fészke is „prima occupationis“ birtok... hanem aztan Kupferstiel barátunk, még nagyobb embernek képzeli magát, mint ama kettő együttesen, igen mert gazdag, enorm — gazdag, aztán meg azt is tudja a kujon, hogy azok a régi krónikák sokszor fillentenek, de máskülöben is kevés sulyuk — a pénzintézeteknél és telekkönyvekben... Liliputi uram magas livatába jutott, ö tudja miért, mert bizony arra a fontos állomásra valamivel kulönb kapacitás kelene, no de meg van a rang, a tekintély, tehát miért nem volna ö is nagy ember!... Csiesőka barátunk összetakolt (czérnával, vagy hogy?) nehány darab verset, pályázott akadémiai pályadíjakra, persze hogy a bíralt mindig azt mondta müvérd, hogy alul áll a bíralt színvonalán, hanem azért ö is nagy ember... És mennyi van még ilyen! Bizony bizony megérjük nem sokára, hogy a kinek csak ki lesz nyomva a neve bármelyik vidéki lapban, mind mind nagy embernek fogja magát tartani... hanem az is bizonyos, hogy valami modern Diogenes két lámpával sem találna egyet közöttök...

Ugyan ugyan Zehernyési bátyó! miért van most ilyen zehernyés hangulatban? Mert igazán zehernyés! Hiszen azért, hogy nálunk is akadnak (a minthogy széles é világon mindig voltak, vannak és lesznek) hü, nyegle és

a dicseret tömjén füstötöl elkábitott emberek, — vannak nekünk, hála az égnek! igazi nagy embereink is, kik előtt hazafui tisztelettel kell meghajolnunk. És ha ezt nem hiszi, azt mondjuk önröl, mit Voltaire mondott egy kapczáskodó egyvröl: „mily nagy ember!... semmi nem tetszik neki!“

— 2 — y.

Szerkesztői posta.

— Tisztelettel kérjük munkatársra inkat, miszerint becses dolgozataikkal bennünk minél gyakrabban keressenek meg, mivel lapunkat csakis így tehetjük változatossá és érdekessé.

Felelős szerkesztő: **LUKÁCS ÖDÖN.**
Pénztárnok: **Vitéz Mihály.**

Nyiltér.

Örökáron vagy haszonbérbe adandó pusztá-simai birtok.

A Simai pusztán Almási Kovács Roza kisasszony 100 hold birtoka, örök áron el- vagy haszonbérbe azonnal kiadandó; a vállalkozó akár személyesen, akár bérmentes levélben értekezhetik a feltételek iránt akár czimzett tulajdonos növel — lakik Budapesten staczióteza 8-dik szám, akár sógorával Miskolczy Ábrahámmal Tisza-Igaron, posta állomás Hevesmegye.

Miskolczy Ábrahám.

H I R D E T É S E K :

Neuschestrasse 20. sz. Borozsló. Neuschestrasse 20.

Mindenféle állomást keresők elhelyezést kapnak bel- és külföldön ugy rögtön, mint később

A „NORDSTERN“ központi tudakozó intézetben Borozslóban. (6—10)

Tudakozódhatni térti bélyeggel ellátott levélben.

Allomást adóknak szabad koszt.

Megjelent és kapható!

A debreczeni könyv-, kő-műnyomda s kártyagyári részvénytársulatnál megjelent és kapható

A MÉTER RENDSZERT TÁRGYAZÓ négy fali táblázat.

E táblázatok közül 3 db elkülönítöleg a hossz-, suly- s kőb-méreteket mutatja kellő magyarozati szöveggel; — a negyedik táblázat pedig az általános rovatos kiszámítás s foglalkozik.

Föelönye a táblázatoknak abban áll, hogy használatuk semmi előleges tanulmányt nem igényel s bárki is számítás nélkül régi mértékeket ujban, ujakat régiben azonnal kifejezni képes.

Ára a négy táblázatnak I frt 60 kr.

Az igazgatóság.

Megjelent és kapható!

20 22 24 25 27 kros eladás.

ELSŐ

Budapesti nagykereskedői bizományi raktár KATZ T.,

Kubliezinó-féle házban, Gredik és Tester-féle czukrárszának átellenében.

Van szerencsém a nagyérd. közönséget ezennel tudósítani, miszerint egy Pesten székélő, egyike a legnagyobb és legjobb hírnévknek örvendő kézmű árus nagykereskedő czég — helybeli bizományi raktárával bizattam meg.

Azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a t. cz. vevőimet, akár nagyobb akár kisebbzerü vételeknél oly kedvezményekben részesíthetem, a minöket itt helyben senki sem nyújthat — gazdag választékú mindennemü ruha, függöny és nadrágszövetek, Creton, Mousselin, Battiste és minden színezettü francia ing, Percail, — szélességü Chiffon vásznak, tonál, hollandi, creas és pamutvászna, — minden színezettü párnahajnak való czérna kanavásznak, törökösöz s tányérkendők, francia Mousselin és angol foulard kendők, fehér s színes vászon zsebkendők, fehér s színes baretok, harisnyák, szalagok — és még más többféle árukkal dusan felszerelt raktárrammal pedig, minden hozzám intézett megrendelésnek azonnal megfellelhessek.

A midön még kérném itt jegyzett árakból azon meggyözödést szerezni, hogy velem senki sem állhatja meg a versenyt, nagybecsü látogatását, kikérném — egyelőre a legszilárdabb kiszolgáltatásról biztosítom és kiváló tisztelettel maradtam.

A nagyérdemü közönségnek.
Nyiregyházán, 1875. év február hóban.

Alázatos szolgálja.
KATZ T.

(28—?)

20 22 24 25 27 kros eladás.

27

Ujjonnan érkezett áruczikkék a 27 krajezáros első bécsi

KARTONFESTŐ GYÁRI-RAKTÁRBAN.

Helyiség: a nagydebreczeni utcán levő Kerekréty-féle új házban. Találhatók különféle czikkék, melyeknek minősége s szilárdágáról mindenkor kezességünk, egyenlő árban

27 krjával

válogatva darab-, rőf- és páronként kaphatók.

Különös tudomásul

Legujabban Bécsből érkezett leginomabb divatosabb, öszü s egyéb kelméinket ajánlhatjuk.

Tessék meggyözödni személyesen.

Ez tizlet választékban még a bécsi bazárokat is tul haladja!

Szíves pártolást kérvo, maradunk teljes tisztelettel.

bécsi első kartonfestő gyári raktár

(32—?) Nyiregyházán, nagydebreczeni utca, Kerekréty-féle új házban.

27